

Asia: VN/16121/2020

Valtakunnallinen jätesuunnitelma vuoteen 2027 - kierrätyksestä kiertotalouteen

Visio (luku 2)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Termien selitykset olisi hyvä olla suunnitelman alussa. Esimerkiksi termit kierrätysmateriaali, jäte, sivu-virta, EoW-materiaali ja näiden erot olisi hyvä selventää, sillä suunnitelmaa lukevat muutkin kuin jäteasiantuntijat. Lisäksi suunnitelma hyötyisi havainnollistavista kuvista.

Keräysjärjestelmät, laitospasiteettitarve ja sijoittumisperusteet (luku 3)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Kiertotalouden strategisen ohjelman määrälliset tavoitteet olisi tässä hyvä huomoida. Numeerisia tavoitteita tai laskelmia esimerkiksi kiertotalousohjelman tavoitteesta materiaalkierrätyksen kaksinkertaistamisesta olisi voinut tässä kuvata. Kun kappaleessa 3 esitettyjä määriä päivitetään uuden jäteasetuksen mukaiseksi, nämä voisi ottaa huomioon.

Mitattavuus ja seuranta ovat tärkeitä asioita, joten rekisterien, kuten Ylva-järjestelmän kehittäminen on tärkeää. Monta erillistä rekisteriä ja tietokantaa ovat hankalia laitoksille, joten kokonaisuuden hahmottaminen toimijoiden näkökulmasta on kehitystyössä tärkeää. Seurannan kehittäminen on tärkeää ilmastolaskennankin täsmentämisen kannalta. Tiedonkeruussa tulisi huomioida, että myös alueelliselle tiedolle on tarvetta .

Tavoitteet ja toimenpiteet (luku 5)

1. Tiedon oikeellisuus ja digitaalisuus

Kohta 1.1. ja 1.2. Nämä kohdat ovat erittäin tärkeitä toimenpiteitä. Toimenpiteet

koskevat etenkin ely-keskuksen ympäristölupien valvontaa ja Hämeen elyn erikoisvastuulla olevan Ylva-kehittämisen tiimiä.

Kohta 1.4. Jäte- ja tuotetietopalvelu vaikuttaa suunnitelmassa kuvattuna selkeältä ja se helpottaisi alan toimijoiden seurantaa. Palvelu tulee rakentaa niin, ettei se aiheuta lisätyötä toiminnanharjoittajille. ELY-keskuksille uusia tehtäviä osoitettaessa tulee aina varmistaa tehtävään tarvittavien henkilöstöresurssien saaminen ELY-keskusten käyttöön.

Kohta 1.5. Mikäli uusi järjestelmä aiheuttaa lisätyötä toimijoille, voivat toimijat kokea sen vain pakolliseksi lisätyöksi.

Kohta 1.6. Oppilaitokset sekä yliopistot ja korkeakoulut ovat toimijoita tässä myös.

Kohta 1.8. Mikäli lisätään elyjen tehtäviä, siihen pitäisi lisätä myös resursseja. Lisäresurssiin tarvitaan myös koulutusta. Vähintäänkin valmiit lomakepohjat palvelisivat toimijoita.

Kohta 1.9 Jäteluokituksen päivitys on tervetullut. Materiaalipohjainen luokitus ei vanhene yhtä nopeasti kuin toimialakohtainen.

Kohta 1.10. Elyt ovat tässä toimijoita myös, samoin kunnat. Jätteenkuljetustietojen saaminen esim. lietekuljettajilta on ollut vaikeaa ja kuntien jätehuoltoviranomaiset ovat joutuneet tekemään ELY-keskukselle useita valvontapyyntöjä. Jätehuoltoviranomaisilla tulisi olla mahdollisuus itsellään käyttää hallinnollisia pakkokeinoja tietojen saamiseksi, jolloin ELY-keskusten resursseja ei kuluisi pitkällisiin hallintomenettelyihin tässä asiassa.

2. Jätteen synnyn ehkäisyn yleiset toimenpiteet

Kohta 2.1 Toimijaverkostoon ELY-keskusten lisäys – ELYt tekevät jo tätä työtä mm.maankäytön ohjaamis- ja edistämistehtävissä.

Kohta 2.2 Päällekkäinen kevytsertifiointijärjestelmä ei ole kannatettava, on jo olemassa esim. Ekokompassi . ELYjen ympäristölupavalvojat omalta osaltaan valvovat ja pyrkivät edistämään valvomiensa laitosten materiaalitehokkuutta. Tiedottamista esim. Motivan materiaali-katselmuksista ja niihin saatavasta taloudellisesta tuesta tulisi lisätä. Lisäksi elyjen liikennepuoli tekee materiaalitehokkuustoimia.

Kohta 2.3 Vastuullisuusraportointi on tulossa valtionhallintoon.

Kohta 2.4 ELYjen Liikennepuoli tekee merkittäviä hankintoja ja edistämistehtävää. Elyt soveltavat kansallista julkisten hankintojen strategiaa ja lisäksi valtion vastuullisuusraportointi on tulossa.

Kohta 2.5. AVIt ovat toimija tässä myös.

Kohta 2.6. Ely-keskuksilla on neuvontavelvoite, muttei käytännössä resurssia sen hoitamiseen. Yhteinen pk-yrityksiin keskittyvä neuvontakoordinaattori E-vastuualueen kanssa voisi olla hyvä.

Kohta 2.7. On toiminnassa jo.

Kohta 2.8 Tätä kaivataan – ELY voisi olla mainittuna toimijana tässäkin, sillä vähintäänkin ELYt lausuvat kaavaehdotuksista ja purkamisluvista. Huom. Purkamisluvan edellytyksissä kiertotalouden huomioimista ei ole määrätty ja ei pitäisi voida vedota huonokuntoisuuteen. Purkamislupa vain jos rakennusta ei voi käyttää. Nytkin jo on, että purkaminen ei saa aiheuttaa haittaa kaavan toteutumiselle. Osien käyttö pitäisi olla mahdollista tai materiaalin kierrättäminen. Kaavamerkinnot pitäisi olla selke-ämpiä valtakunnallisesti. Kuten aluevaraukset jakamistalouden paikoille ja mikä on biokaasuasemien / latauspaikkojen kaavamerkintä.

Kohta 2.14 Neuvonta termien selityksistä olisi tarpeellista. Nyt Avit ja kunnat tekevät alueillaan omia ratkaisuja, yritysten ja toimijoiden tasapuolisen kohtelun vuoksi yhtenäinen linja olisi hyvä.

Kohta 2.15 ELY-keskusten on tarkoitus perustaa E-Suomen Avin toimialueen laajuinen yhteinen jätealan yhteistyöryhmä ensi vuoden alussa uuden jätelain velvoittamana. Tiedonkulku jätehuollon yhteistyöryhmän ja kiertotalousryhmien välillä on syytä varmistaa, jotta toimitaan samansuuntaisesti.

3. Yhdyskuntajätteet

Kohta 3.3 ja 3.4 Elyt pystyvät rahoittamaan jakamistalouden ja korjauspalveluiden kehittämistä ja uudella EU-rahoituskaudella vieläkin paremmin.

Kohta 3.5 Alueellista (vähintään maakunnallista) tietoa tarvitaan, myös kohta 3.7

Kohta 3.6 Tutkimuslaitokset mukaan toimijaksi tähän.

Kohta 3.7 Kunnat ovat tässä toimijoita myös.

Kohta 3.14 Ely-keskukset lausuvat jätehuoltomääräyksistä.

4. Pakkausjätteet

-

5. Kertakäyttöisten muovituotteiden vähentäminen

Kohta 5.2 Hämeen ELY on jo lopettanut kerta-astioiden käytön omassa toiminnassaan. Vastuullisuusraportointi on tulossa kaikille valtionhallinnon toimijoille.

6. Biohajoavat jätteet

Kohta 6.6 Biokaasun huomiointi.

Kohta 6.7 Vieraslajit ovat ELYjen vastuissa mukana ja ne huomioidaan myös maankäytön ja ympäristölupien valvonnan ELY-tehtävissä.

Kohta 6.9 CAP-suunnitelman toimeenpano liittyy elyjen maaseutuyksiköiden tehtäviin vahvasti. Sekä rahoitus-, kehittämis- että valvontatehtävät.

Kohta 6.10. Puhdistamoliete ja EoW ovat ely-keskuksien valvontatehtäviin kuuluva asia.

Kohta 6.14 Elyt valvovat, että valvottavan laitoksen lannoitetuote menee lannoitteeksi, jos menee muu-alle, on jätettä.

7. Sähkö- ja elektroniikkalaiteromu

Kohta 7.14 Toimenpiteessä on syytä olla mukana myös jättemateriaalien haitallisten aineiden riskinarviointiin perehtynyt taho, esim. SYKE.

8. Rakentamisen jäte

Kohta 8.2 Edistetään Green Deal – kestävän purkamisen pelisääntöjä: purkukartoituksen pitäisi olla pakollinen.

Kohta 8.4 Kohdassa painotetaan liikaa purkamista. Materiaalien lisäksi voidaan tarkastella rakennukseen sitoutunutta energiaa, ettei kannusteta purkamiseen vaan nähdään hiilijalanjälki ja järki elinkaaren pidentämiseen. Elyjen maankäytön asiantuntijat edistävät kiertotaloutta.

Kohta 8.8 Tarvitaan instrumentti miten kannattavaksi, voisi olla myös ELYjen tukemaa.

Kohta 8.9 Toimijaksi merkittävä myös ely-keskukset ja maakuntien liitot.

Kohta 8.11 Jälleen uusi eri tietokanta?

8.13 Ohjeistuksen laadintaan monipuolisesti tahoja mukaan. Työmaasuunnittelussa kierrätykselle tarvittava tila pitää huomioida.

8.14 Elyjen liikenneyksikkö tekee.

8.17 Ympäristöpuolen osaamista tarvitaan mukaan toimenpiteeseen.

Seuranta (luku 7)

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muut suunnitelman osat

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

Kommentit kappaleeseen 4. Jättesuunnitelmaan kytkeytyvät strategiset ohjelmat:

Tämä suunnitelma Kierrätyksestä kiertotalouteen käsittelee osin samoja teemoja kuin keväällä 2021 hyväksytty Kier-totalouden strategisen ohjelma. Koordinointi näiden kahden ohjelman toimenpiteiden toteutuksen kesken on tärkeää.

Strategisiin ohjelmiin tulisi lisätä myös Keskipitkän aikavälin ilmastopolitiikan suunnitelma (KAISU), jossa jätehuollolle on myös päästöjen vähentämistavoite. Perusskenaariossa jätehuoltosektorin päästöt vähenevät 61 % vuoteen 2030 mennessä vuoteen 2005 verrattuna. Tämä perustuu metaanipäästöjen vähenemiseen. KAISUn päivitys on käynnissä.

Strategisiin ohjelmiin tulisi lisätä myös Suomen energia- ja ilmastostrategia, jossa on myös päästövähennystavoite jätehuoltoon. Sen mukaan jätehuollon aiheuttamia päästöjä taakanjakosektorilla on mahdollista edelleen vähentää siirtämällä jätteenpoltto päästökaupan piiriin, tehostamalla orgaanisen jätteen kaatopaikkakiellontoimeenpanoa sekä kaatopaikkakaasun keräämistä. Energia- ja ilmastostrategia on myös päivitettävänä.

Vaikutusarviointi

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Muuta

Voitte kirjoittaa kommenttinne alla olevaan tekstikenttään

-

Koikkalainen Sinikka
Hämeen ELY-keskus

Rosberg-Airaksinen Eira
Hämeen ELY-keskus